

Sygn. akt V CZ 85/10

POSTANOWIENIE

Dnia 8 grudnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek

SSA Maria Szulc (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Urszuli S.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej „S.” w D.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli i przyjęcie w poczet członków
spółdzielni,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 8 grudnia 2010 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 16 lipca 2010 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 16 lipca 2010 r. Sąd Apelacyjny odrzucił apelację powódki od wyroku Sądu Okręgowego z 30 marca 2009 r. na podstawie art. 130² § 3 k.p.c. ze względu na brak prawidłowego opłacenia środka odwoławczego przez fachowego pełnomocnika. Sąd Okręgowy do którego wniesiona została apelacja, wezwał stronę do uiszczenia prawidłowej opłaty, jednakże – jak zauważył Sąd Apelacyjny – czynność ta, jako pozbawiona podstawy prawnej, nie mogła wywołać żadnych skutków procesowych.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powódka zarzuciła naruszenie art. 373 k.p.c. przez bezpodstawne odrzucenie apelacji, wnosząc o uchylenie zaskarżonego postanowienia. Zgodnie z jej twierdzeniem, dotychczasowy przebieg postępowania w sprawie wskazuje, że została zwolniona przez Sąd Okręgowy od kosztów sądowych w całości. Decyzja ta nie została wprawdzie podjęta w osobnym postanowieniu, powódka jednak nie została wezwana do opłacenia nie uiszczonej opłaty od pozwu, zaś sam pozew nie został na tej podstawie odrzucony przez Sąd Okręgowy. Pozwala to, zdaniem powódki wyciągnąć wniosek, że nie ciążył na niej również obowiązek wniesienia opłaty od apelacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest bezzasadne. Sprawa niniejsza została wszczęta w dniu 28 grudnia 2008 r., a zatem zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 234 poz. 1571), zastosowanie mają przepisy kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu obowiązującym przed datą jej wejścia w życie tj. przed dniem 1 lipca 2009 r. Na pełnomocniku powódki ciążył, zatem co do zasady, obowiązek prawidłowego opłacenia apelacji, a w wypadku nie uiszczenia opłaty, apelacja podlegała odrzuceniu na podstawie art. 130² § 3 k.p.c.

Zarzuty zażalenia mogłyby być skuteczne jedynie wówczas, gdyby powódka była istotnie zwolniona od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych bądź wskutek orzeczenia Sądu, bądź wskutek zwolnienia ustawowego.

Bezsporne jest, że nie zapadło postanowienie Sądu Okręgowego orzekające o zwolnieniu powódki od opłat sądowych, a zatem nawet gdyby nie została pobrana opłata od pozwu należna Skarbowi Państwa, nie mógł nastąpić skutek wskazywany przez skarżącą w postaci braku obowiązku uiszczenia opłaty od apelacji.

Odnosząc się do kwestii zwolnienia ustawowego wskazać należy, iż podstawę prawną powództwa stanowi art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm. – dalej jako: u.s.m.). Przepis ten reguluje przesłanki i tryb nabycia odrębnej własności lokalu mieszkalnego przez członka spółdzielni, któremu przysługuje spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu, a tym samym w sprawie ma zastosowanie art. 49¹ u.s.m. (w brzmieniu sprzed 30 grudnia 2009 r., obowiązującym w dacie wniesienia pozwu). Zgodnie z jego treścią, pozew jest wolny od opłaty sądowej, zaś koszty postępowania sądowego pokrywa spółdzielnia.

Jak wynika z konsekwentnego stanowiska Sądu Najwyższego, przepis ten stanowi podstawę do zwolnienia strony wyłącznie od opłaty od pozwu, oraz podstawę do obciążenia pozwanej spółdzielni, niezależnie od wyniku procesu, obowiązkiem pokrycia kosztów procesu (obejmujących koszty sądowe i koszty zastępstwa procesowego) poniesionych przez strony. Art. 49¹ u.s.m. wprowadza, zatem wyjątek od zasady odpłatności wymiaru sprawiedliwości (art. 2 ust. 2 u.k.s.c.) oraz odpowiedzialności za wynik procesu (art. 99 ust. 1 k.p.c.), bowiem po pierwsze wprowadza ustawowe zwolnienie od opłaty od pozwu, a po drugie wprowadza odstępstwo od zasady odpowiedzialności za wynik procesu – por. postanowienie Sądu Najwyższego 3 lutego 2010 r. (II CZ 90/09, OSNC-ZD 2010, nr 3, poz. 95). Nałożenie jednak na stronę pozwaną obowiązku pokrycia kosztów procesu nie oznacza zwolnienia strony powodowej od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych ponad opłatę od pozwu, co sprawia, że na podstawie art. 3 ust. 1 i 2 pkt 2 w zw. z art. 18 ust. 2 u.k.s.c. na stronie powodowej ciążył obowiązek uiszczenia opłaty od apelacji (tak, na gruncie aktualnego brzmienia art. 49¹ u.s.m. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 21 sierpnia 2008 r., IV CZ 63/08, niepubl.).

Prawidłowe jest, zatem stanowisko Sądu Apelacyjnego, iż wobec nieopłacenia apelacji przez fachowego pełnomocnika środek odwoławczy powinien

zostać odrzucony bez wzywania do uzupełnienia braku w tym zakresie, ponieważ zgodnie z art. 8 ustawy z 5 grudnia 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2008 r. Nr 234, poz. 1571), w rozpoznawanej sprawie miał zastosowanie art. 130² § 3 k.p.c.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.